

IZENPETZEKO BAIMENA EMAN DIO JACQUES CHIRAC FRANTZIAKO PRESIDENTEAK PARISKO GOBERNUARI

Euroitunaren konstituzionaltasuna iker dadin galdegin du Eliseoak

■ Pierre Moscovici Frantziako Kanpo Aferetako ministroak gaur sinatuko du Euroituna Budapesten

■ Jacques Chirac lehendakariak, baimena eman arren, konstituzionaltasun azterketa galdegin du

■ Bizitza publikoan hizkuntza gutituek ukan dezaketen erabilpenaz dago kezkatutik estatuburua

Hur Gorostiaga / Baiona

EUROPAKO KONTSEILUKO Kanpo Aferetako ministroek gaur Budapesten egingen duten bilkuraren baitan izenpetuko du Frantziak Europako Hizkuntza Gutituen Ituna (Euroituna edo Eurokarta deitua). Lionel Jospin lehen ministroak joan den urrian iragarri zuen ekaina aitzin izenpetuko zuela, eta Pierre Moskovici izanen da sinatzaileria.

Joan den astean Gobernuak sinatzeko erabakia hartu zuela adierazi zenean, Jacques Chirac lehendakariaren egoitzak, Eliseoak, bere erre-serba agertu zuen. Atzo erre-serba hori baieztatu zen, Euroitunaren konstituzionaltasuna iker dezan galdeginen baitio presidenteak Kontseilu Konstituzionalari.

Eliseoko iturriek adierazi dutenez, Chiracek baimena eman du Gobernuak Ituna sinatzean. Gisa berean, Euroituna sinatzearen alde agertu zen Britainiara egindako azken bisitan. Aitzitik, hizkuntza gutituen erabilera publikoari buruz agertu du kezka. «Ekimen honen aplikapenak gure herrian izanen dituen ondorio zabalak kontuan izanik, batez ere eskualde hizkuntzen edo hizkuntza gutituen erabilera publikoari dagokionez, Errepublikako Kontseilu Konstituzionalerara jotzea erabaki du», adierazi du Eliseoak.

Chiracen jarreraren zergatikoa, ilun

Chiracen desmarta molde ezberdinetan ulertu da, batez ere ituna berresteko, Kontseilu Konstituzionalaren azterketa ezinbesteko etapa baita. Batetik, sinatu beharreko 39 puntuen konstituzionaltasuna hurbiletik iker-tu zuen Guy Carcassone jurista ezagunak, eta ondorioz orain eskaera hori egiteak ez du zentzu handirik. Are gehiago, bertze hamahiru puntu aurkeztu zituen kons-

Jacques Chirac, Frantziako presidentea, artxiboko irudi batean.

tituzional gisa Carcassonek. Horrezaz gainera, puntu horiek justuki izenpetu gabe uzteak, hizkuntzak bizitza publikoan izan dezakeen eragin tipiena ere baztertzea ekarri du.

Gisa horretan, sinaduran bere partehartzea agertzeko

modua izan daiteke, hizkuntza gutituekin duen lotura azaltzeko asmoz, dena behar bezala egin izan dadin. Gisa berean, kontrakoak ziurtatzeko modua izan daiteke, Frantziak Konstituzioaren errespetuan sinatuko duela berresteko.

Hala ere Kontseilu Konstituzionalak izanen du azken hitza ituna berresteari buruz. Frantziako Konstituzioko Bigarren artikulua Errepublikako hizkuntza frantsesa dela baitio. Estatu Kontseiluak Konstituzioaren aurkakotzat jo zuen Euroituna

1996 urtean. Hala ere, bigarren artikulua egileek hizkuntza gutituen aurkako bezala egin ez zutela argudiatuz, kontrakoa erran lezake Kontseilu Konstituzionalak, ala ohar balio soila duen Estatu Kontseiluaren iritzia baieztatut.

Pery eta Espilondo pozik

■ NICOLE PERY Estatu idazkari sozialista eta Jean Espilondo diputatu sozialista pozik agertu dira Frantziak gaur Euroituna sinatuko duela eta. «Frantziak Europako Kontseiluaren 50. urteurrena hautatu du Euroituna sinatzeko. «Pozik nago sinadura zehaztu delako, Lionel Jospin gobernuburuak eman zidan lana

oso baikorki bururatzeko delako. Lehen ministroak argiki azpimarratu zuen hizkuntza horien irakas-kuntza batasun nazionalerako arriskugarri ez zela. Frantziak 39 artikulua izenpetuko ditu, nahiz eta 35 izan beharrezkoak Euroitunaren izenpetzeko», adierazi du Nicole Pery Emakumeen Gaietarako eta Heziketa Pro-

fesionaleko Estatu idazkariak.

Eurokarta berrespina 2000 urtean helduko dela ziurtatu du Peryk, «eta une horretan zehaztuko da zeintzuk diren hartuko diren engaiamenduak eta zein hizkuntzekiko». Gisa berean, kultur elkar-teek hizkuntzarendako egindako ahaleginek azpimarratu ditu.

Jean Espilondo angeluarrak, berriz, «Europako Ituna sinatzeak Errepublika eta eskualde hizkuntzen arteko behin betiko adiskidetzea» ekarriko duela adierazi du. «Frantziar nazioak duen aniztasun kulturalaz jabetzeko duen gaitasuna agertzen du: euskara eta gaskoiera Errepublikak ezagutzen dituen hiz-

kuntzan dira jada», adierazi du.

«Goi mailako keinu horren baitan luzaz egindako sentsibilizazio lanaren ondorioa» dakusa Espilondok, «Errepublikaren itxuratzeko aniztasun kulturala bultzatzea eta estrema desbideraketak bazterturik». Hala ere, hizkuntza gutituekiko lan egiten segitu beharra adierazi du.